

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - **Besluit van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat**
 - **Definitieve goedkeuring**

Samenvatting

Dit verzamelbesluit voorziet in verschillende wijzigingen houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat.

Zo wordt via dit besluit de E-peilpremie uitgedoofd en wordt de premie asbestverwijdering van niet-verwarmde gebouwen met plaatsing van zonnepanelen met 4 jaar verlengd. Ook wordt de missie van het VEKA geactualiseerd.

Er wordt verduidelijkt dat gereserveerde technische flexibiliteit bij elektriciteitsopslagfaciliteiten zowel kan toepast worden op de afname als de injectie. De compensatie die de netgebruiker en de gebruiker die op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit is aangesloten ontvangen in geval van gereserveerde technische flexibiliteit wordt uitgebreid zodat deze ook van toepassing is bij elektriciteitsopslagfaciliteiten op de afname.

Ook worden er verschillende aanpassingen doorgevoerd inzake de digitale meter voor elektriciteit en aardgas en inzake remote processen van de netbeheerders bij energiefraude, een leegstaande woning en een verhuis.

Inzake de PV-verplichting voor grote afnemers worden uitstelregelingen ingevoerd voor overname van gebouwen, ondernemingen in procedure faillissement of gerechtelijke reorganisatie en beroep tegen een omgevingsvergunning. Deze uitstelregelingen werden reeds opgenomen bij principiële goedkeuring van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op 14 maart 2025. Door de algemene verschuiving van de eerste deadline naar 1 april 2026, vallen de uitstelregelingen die enkel ten aanzien van de initiële deadline van 30 juni 2025 zouden gelden, weg. Daarnaast worden er nog enkele wijzigingen binnen de PV-verplichting voorgesteld.

De certificering voor aannemers en installateurs hernieuwbare energie wordt in lijn gebracht met artikel 18 van richtlijn (EU) 2018/2001, zoals gewijzigd door richtlijn (EU) 2023/2413 (RED III). Zo wordt de regeling daarom niet langer beperkt tot kleine installaties.

Er worden een aantal aanpassingen gedaan aan de erkenningsregeling voor energiedeskundigen. Zo wordt de procedure na een schorsing voor iedereen gelijkgeschakeld en is er geen opleiding meer verplicht na een schorsing en volstaat het slagen in het centraal examen.

Er worden enkele kleine aanpassingen gemaakt aan de artikelen in het Energiebesluit van 19 november 2010 in het kader van de call groene warmte. Zo wordt onder andere verduidelijkt in het Energiebesluit van 19 november 2010 dat indien de steun voor een hoger bedrag dan het plafond van 2 miljoen euro, bepaald door het voorgaande Besluit, wordt geweigerd, ook de steun voor het bedrag onder de voormelde drempel niet wordt toegekend.

Voor wat betreft EPC zijn er een aantal aanpassingen: zo zal het projectdossier steeds moeten overgedragen worden aan de eigenaar, krijgt de energiedeskundige type D een adviesfunctie, en zal een eigenaar de mogelijkheid hebben om voor een residentiële eenheid een EPC niet-residentiële op te maken wanneer de eenheid gelegen is op een site met een niet-residentiële eenheid.

Voor de renovatieverplichting wordt de termijn om aan de renovatieverplichting te voldoen wordt opgetrokken naar 6 jaar. Om alle beleidsinstrumenten op elkaar af te stemmen, wordt ook de termijn voor het renovatiekrediet met rentesubsidie verhoogd naar 6 jaar.

Er wordt voorzien dat oude gebouwen met een verouderde installatie vrijgesteld zijn van het hebben van een gebouwautomatisering en -controlesysteem aangezien dit niet zinvol is.

De maximale bedragen voor de energiescans worden vastgelegd in het Energiebesluit van 19 november 2010.

Aan de sociale openbaardienstverplichtingen worden volgende wijzigingen aangebracht: de indexeringswijze van het noodkrediet wordt aangepast, het verbod op het cumuleren van de minimale levering aardgas en elektriciteit wordt vastgelegd en enkele terminologische wijzigingen worden doorgevoerd.

De periode van het verbod op schorsing van de toevoer voor thermische energie in de winterperiode wordt uitgebreid met één maand, om in lijn te zijn met dit voor elektriciteit en aardgas.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2025/224 werd op 24 juni 2025 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 9 juni 2025 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 10 juli 2025 verkregen.

Het advies van de Vlaamse Nutsregulator nr. ADV-2025-09 werd op 29 augustus 2025 bekomen.

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie nr. 2025/048 werd op 9 september 2025 bekomen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 14 juli 2025 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het voorontwerpbesluit het advies van de Vlaamse Nutsregulator (VNR) en de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) in te winnen.

D. TWEEDE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 24 oktober 2025 haar tweede principiële goedkeuring² aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het ontwerp van besluit het advies van de afdeling Wetgeving van Raad van State in te winnen.

2 ADVIES NR. 78.406/1 VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

Op 3 november 2025 is de afdeling Wetgeving van de Raad van State door de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd verzocht om binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat.

Het advies nr. 78.406/1 werd verstrekt op 2 december 2025 en gaat als bijlage 2.

Voor wat betreft de **rechtsgrond** heeft de Raad van State volgende opmerkingen:

- Artikel 92 (oud artikel 87) en artikel 93 (oud artikel 88) van het ontwerpbesluit vinden rechtsgrond tevens in artikel 8.2.1, §2, van het DABM;
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.
- De artikelen 48 (oud artikel 47) en 52 (oud artikel 50) bevatten bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens die een inmenging in het recht op privéleven impliceren. Er dient, gelet op het in artikel 22 van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel, een uitdrukkelijke rechtsgrond te bestaan, waarbij de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de verzameling en de verwerking van de daarin omschreven persoonsgegevens nader te regelen en waarbij de essentiële elementen van de regeling worden bepaald. Bij gebrek aan dergelijke wettelijke rechtsgrond, kunnen de artikelen 48 (oud artikel 47) en 52 (oud artikel 50) van het ontwerp in hun huidige vorm geen doorgang vinden, voor zover ze de verwerking van persoonsgegevens met zich meebrengen;
-

Op 4 april 2025 verleende de afdeling Wetgeving van de Raad van State haar advies 77.570/1 over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de wijziging van de PV-verplichting voor grote afnemers en de vastlegging van een maximale bandingfactor voor nieuwe projecten met betrekking tot windenergie met een startdatum vanaf 1 januari 2026'. De Raad stelde in haar advies vast dat artikel 7.7.3, §1, van het Energiedecreet in huidige vorm niet voorziet in een machtiging aan de Vlaamse Regering om bijkomende

¹ VR 2025 0702 DOC.0061/1

² VR 2025 2410 DOC.0949/1BIS

uitstelregelingen in het Energiebesluit vast te stellen. Om tegemoet te komen aan de kritiek in advies 77.570/1 heeft de decreetgever voorzien in een bijkomende machtiging aan de Vlaamse Regering voor het vaststellen van uitstel- en uitzonderingsregelingen via het decreet van 13 juni 2025 'tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de invoering van een forfaitaire vergoedingsregeling voor geblokkeerde toegangspunten en de uitstelmogelijkheden voor de PV-verplichting betreft'.

De Raad van State maakt in voetnoot 4 in haar advies 77.570/1 daarnaast de opmerking dat de uitstelregelingen mogelijk ook de verwerking van persoonsgegevens met zich meebrengen en het kader rond de verwerking van persoonsgegevens in artikel 12.5.1 van het Energiedecreet moet worden gewijzigd. Met deze opmerking van de Raad van State werd rekening gehouden; niet via het voormeld voorstel van decreet, maar via het ontwerp van decreet dat door de Vlaamse Regering op 18 juli 2025 voor de eerste keer principieel werd goedgekeurd³ en op 24 oktober 2025 voor de tweede keer principieel werd goedgekeurd⁴. Het decreet voorziet in de machtiging aan het VEKA om voor de uitvoering van zijn taken in het kader van de monitoring, opvolging en handhaving van de PV-verplichting, verschillende persoonsgegevens of categorieën van persoonsgegevens op te vragen en te verwerken, zoals de authentieke aktes over eigendom en gebruik van gebouwen, of gegevens over een beroep bij een administratief rechtscollege⁵. De bepaling houdt de verwerking van persoonsgegevens door het VEKA in. Daarom werd bij dit voorontwerp van decreet ook advies bij de Vlaams Toezichtcommissie bekomen overeenkomstig artikel 10/4, § 1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Aangezien de bepalingen van het decreet nog niet in werking zijn getreden, wordt ervoor gekozen om de inwerkingtreding van artikel 46, 3°, artikel 48, 2° artikel 50, 4° en artikel 52, 2° (die verband houden met de bijkomende uitstelregelingen) te delegeren aan de minister. De minister zal via een ministerieel besluit de artikelen in werking kunnen laten treden na de inwerkingtreding van het voormeld decreet.

- Artikel 80 (oud artikel 75) vindt evenwel rechtsgrond in artikel 12.2.1 van het Energiedecreet.
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.
- De artikelen 53 (oud artikel 51) en 56 (oud artikel 53) vinden rechtsgrond niet enkel in artikelen 8.2.1, 8.3.1 en 8.4.1 van het Energiedecreet, doch ook in artikel 8.7.1, eerste lid, van het Energiedecreet;
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.
- Artikel 10 vindt naast artikelen III.1, tweede lid, en III.2, eerste en tweede lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 rechtsgrond in artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980;
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.
- De Raad merkt op dat artikel 9, 1° en 2°, van het ontwerp rechtsgrond ontleent aan artikelen 10.1.1, 10.1.2 en 10.1.4, 11.2.1, §1, van het Energiedecreet;
Er wordt nota genomen van deze opmerking. Bovenvermelde rechtsgronden werden reeds opgenomen in de rubriek 'rechtsgronden'.
- Artikel 9, 3° van het ontwerp vindt tevens rechtsgrond in artikelen 7.1.3, tweede lid, en 7.1.4/1, §1, tweede lid, van het Energiedecreet;

³ VR 2025 1807 DOC.0612/2TER.

⁴ VR 2025 2410 DOC.0950/2BIS.

⁵ Weliswaar voorziet het decreet deze wijziging door te voeren in artikel 7.7.3 van het Energiedecreet, niet in artikel 12.5.1 van het Energiedecreet.

De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.

- Artikel 9, 4°, van het ontwerp ontleent naast artikel 4.1.17/5, §1, tweede lid van het Energiedecreet ook rechtsgrond aan artikelen 8.2.1, 3°, 8.3.1, 3°, en 8.4.1, 3°, van het Energiedecreet;

Er wordt nota genomen van deze opmerking. Bovenvermelde rechtsgronden werden reeds opgenomen in de rubriek 'rechtsgronden'.

- Artikel 12 van het ontwerp, betreffende de kostenreflectieve en transparante compensatie bij de toepassing van gereserveerde technische flexibiliteit, strekt tot vervanging van artikel 3.1.34/3, eerste lid, van het Energiebesluit. De rechtsgrond wordt gezocht in artikel 4.1.17/5, §3, tweede lid, van het Energiedecreet. Het ontworpen artikel 3.1.34/3, eerste lid, 2°, vermeldt als element voor de berekening van de compensatie voor gereserveerde technische flexibiliteit "een compensatie voor de gemoduleerde energie die enkel negatief kan zijn wanneer de onbalansimpact van de modulatie wordt geneutraliseerd in de perimeter van de balanceringsverantwoordelijke". De Raad heeft gevraagd of deze bepaling inhoudt dat de compensatie voor gereserveerde technische flexibiliteit als dusdanig negatief kan zijn en of de betrokken netgebruiker of gebruiker aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het geval dat de berekende compensatie negatief is, geen vergoeding ontvangt, of daarentegen zelf een vergoeding verschuldigd is en desgevallend aan wie. Uit de antwoorden van het VEKA blijkt dat de ontworpen regeling inhoudt dat de netgebruiker of gebruiker aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit een vergoeding verschuldigd is aan de netbeheerder in de gevallen waarin de onbalansimpact van de modulatie wordt geneutraliseerd in de perimeter van de balanceringsverantwoordelijke en de som van de elementen opgesomd in het ontworpen artikel 3.1.34/3, eerste lid, 2°, van het Energiebesluit negatief is, omdat de vermeden exploitatiekosten van de netgebruiker groter zijn dan de som van de andere elementen vermeld in die bepaling. De netgebruiker en gebruiker van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zouden in dergelijke gevallen een 'impliciete' vergoeding ontvangen (de vermeden exploitatiekosten) en de balanceringsverantwoordelijke ontvangt een 'expliciete' vergoeding, artikel 4.1.17/5, §3, van het Energiedecreet vormt de rechtsgrond voor de wijziging aan artikel 3.1.34/3, eerste lid, van het Energiebesluit. De Raad van State stemt niet in met de zienswijze van het VEKA. Volgens de Raad schrijft artikel 4.1.17/5, §3, eerste lid, van het Energiedecreet weliswaar voor dat de compensatie voor gereserveerde technische flexibiliteit kostenreflectief dient te zijn, maar bepaalt deze bepaling ook uitdrukkelijk dat de netgebruiker en de gebruiker die op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit is aangesloten die compensatie *ontvangen* ten behoeve (lees: ten laste) van de netbeheerder. De machtiging aan de Vlaamse Regering in artikel 4.1.17/5, §3, tweede lid, van het Energiedecreet kan dan ook geen rechtsgrond bieden voor de ontworpen regeling in zoverre die inhoudt dat de netgebruiker of gebruiker aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit een vergoeding verschuldigd is aan de netbeheerder.

De zienswijze van de Raad van State wordt niet gevolgd. Het feit dat artikel 4.1.17/5, §3, eerste lid, van het Energiedecreet oplegt dat de netgebruiker of gebruiker aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ten behoeve van de netbeheerder een kostenreflectieve en transparante compensatie ontvangt in geval van gereserveerde technische flexibiliteit heeft niet tot gevolg dat deze compensatie per definitie steeds positief dient te zijn. Eenzelfde fenomeen doet zich voor bij de negatieve elektriciteitsprijzen en het terugleveringscontract. De netgebruiker krijgt een prijs voor de elektriciteit die hij in het elektriciteitsnetwerk injecteert. Wanneer de prijs voor elektriciteit op de markt echter negatief is, zal diezelfde netgebruiker moeten betalen aan de elektriciteitsleverancier voor de elektriciteit die hij op het net injecteert. De gewone marktwerking zorgt voor het fenomeen van negatieve elektriciteitsprijzen. Ook in kader van de berekening van de compensatie bij gereserveerde technische flexibiliteit moet gekeken worden naar het breder kader van

de marktwerking. Deze compensatie kan enkel negatief zijn indien de onbalansimpact van de modulatie in kwestie geneutraliseerd wordt in de perimetercorrectie van de balanceringsverantwoordelijke en de vermeden exploitatiekosten van de netgebruiker groter zijn dan de som van de andere elementen vermeld in artikel 3.1.34/3, eerste lid, 2°, van het Energiebesluit. In dit specifieke geval zal de netbeheerder reeds een kost hebben gedragen voor de neutralisatie van de perimeter van de balanceringsverantwoordelijke, deze kost zal de netbeheerder kunnen verrekenen en zal uiteindelijk gedragen worden door de maatschappij via de nettarieven. Indien de netbeheerder hier bovenop nog een vergoeding aan de netgebruiker moet betalen, wordt eenzelfde modulatie dubbel gecompenseerd. In deze situatie zal de netgebruiker reeds verworven inkomsten (door verkoop van elektriciteit op bijvoorbeeld de day-ahead of forward markten) ontvangen hebben terwijl deze bijvoorbeeld in het geval van een gascentrale geen operationele exploitatiekosten heeft (verbranden van gas) om deze elektriciteit op te wekken. Wanneer deze hoger zijn dan de som van de andere elementen vermeld in artikel 3.1.34/3, eerste lid, 2°, van het Energiebesluit zal de netgebruiker dit verschil aan de netbeheerder verschuldigd zijn. In de feite ondervindt de netgebruiker geen impact van de modulatie. Zonder de modulatie had de netgebruiker inkomsten ontvangen uit de markt, maar operationele kosten moeten maken om elektriciteit te produceren. Met de modulatie heeft deze netgebruiker dezelfde inkomsten uit de markt ontvangen, maar deze/een deel hiervan moeten doorstorten naar de netbeheerder. Artikel 4.1.17/5, §3, tweede lid, van het Energiedecreet biedt weldegelijk een rechtsgrond voor de wijzigingen aan het ontworpen artikel 3.1.34/3, eerste lid, van het Energiebesluit.

Alhoewel er een voldoende rechtsgrond aanwezig is, zal, om de rechtszekerheid te bewaren en voor de duidelijkheid, artikel 4.1.17/5, §3, eerste lid, van het Energiedecreet gewijzigd worden. Dit zal gebeuren via het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat. Het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat werd een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 24 oktober 2025.⁶

- De Raad merkt op dat artikel 19 van het ontwerp enkel rechtsgrond ontleent aan artikel 4.1.22, eerste lid, 2° en 4°, van het Energiedecreet en niet aan artikel 4.3.2 van het Energiedecreet, artikel 25 ontleent rechtsgrond aan artikel 4.1.22, eerste lid, 4°, van het Energiedecreet, artikel 26 ontleent rechtsgrond aan artikelen 4.1.22, eerste lid, 3°, en 6.1.2, § 1, eerste lid, 7°, van het Energiedecreet, artikelen 27 en 28 van het ontwerp ontleen meer precies rechtsgrond aan artikel 4.1.22, eerste lid, 2° en 4°, van het Energiedecreet. Artikel 34 van het ontwerp ontleent meer precies rechtsgrond aan artikel 4.1.22, eerste lid, 4°, van het Energiedecreet. Artikel 35 van het ontwerp ontleent geen rechtsgrond aan artikel 4.1.22 van het Energiedecreet, aangezien het gewijzigde artikel 5.5.1, §§ 2 en 3, van het Energiebesluit geen openbaredienstverplichtingen regelt die betrekking hebben op de in artikel 4.1.22, eerste lid, vermelde aspecten, maar aan het eveneens in de aanhef vermelde artikel 4.1.20 van het Energiedecreet. Daarnaast ontleent artikel 35 van het ontwerp meer precies ook rechtsgrond aan artikel 6.1.2, § 1, eerste lid, 4°, van het Energiedecreet. Artikel 37 van het ontwerp ontleent meer precies rechtsgrond aan artikel 4.1.22, eerste lid, 4°, van het Energiedecreet. Bijkomend ontleent die bepaling rechtsgrond aan artikel 6.1.2 van het Energiedecreet in zijn geheel beschouwd, in combinatie met de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering, bedoeld in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Aangezien die bepaling in de aanhef ontbreekt, moet ook artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de aanhef worden toegevoegd;

De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast en er werd een verwijzing naar artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 toegevoegd.

⁶ VR 2025 2410 DOC.0950/2BIS.

- De Raad merkt op dat artikel 4/1.1.1 van het Energiedecreet geen rechtsgrond biedt voor artikel 38 van het ontwerp waardoor dit artikel mag worden weggelaten uit de opsomming van de rechtsgronden;
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.
- De artikelen 43 (oud artikel 42) en 44 (oud artikel 43) ontlelen meer precies rechtsgrond aan artikel 7.7.2, §2 en §6, van het Energiedecreet en artikelen 59 (oud artikel 56) en 60 (oud artikel 57) ontlelen meer precies rechtsgrond aan artikel 8.2.3, § 1 en § 2, van het Energiedecreet.
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.
- Voor wat betreft de artikelen 65 (oud artikel 62), 68 (oud artikel 65) en artikel 69 (oud artikel 66) wordt rechtsgrond gezocht in artikel 1.1.3, 39°, van het Energiedecreet in samenlezing met artikel 10.1.2 van het Energiedecreet. De Raad merkt echter op dat de motivering voor deze rechtsgrond niet voldoende overtuigend is. Vermits de artikelen 65, 68 en 69, 2°, van het ontwerp ertoe strekken de energiedeskundige te verplichten om het geheel van informatie dat hij heeft gebruikt voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat, te overhandigen aan de aanvrager ervan, kunnen die bepalingen moeilijk worden ingepast in de machtiging aan de Vlaamse Regering in artikel 10.1.2 van het Energiedecreet om de voor energiedeskundigen geldende kwaliteitseisen vast te leggen. Een meer zekere rechtsgrond wordt daarentegen geboden door **artikel 11.2.2, § 3, van het Energiedecreet**, dat de Vlaamse Regering machtigt om aan de instrumenterende ambtenaar en derden verplichtingen op te leggen in het kader van de uitvoering van de verplichtingen, vermeld in de §§ 1, 2 en 2/1 en in artikel 11.2.1. Aangezien een verwijzing naar **artikel 11.2.2, § 1, van het Energiedecreet** ontbreekt in de aanhef, moet die bepaling nog aan de opsomming van de rechtsgronden worden toegevoegd;
De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.

Voor artikel 70 (oud artikel 67) wordt meer precies rechtsgrond geboden door artikel 11.2.1, §1, van het Energiedecreet. Artikel 73 (oud artikel 68) ontleent bijkomend rechtsgrond aan artikel 11.2.2, § 1, van het Energiedecreet. De artikelen 74 (oud artikel 69) tot en met 78 (oud artikel 73) van het ontwerp ontlelen meer precies rechtsgrond aan artikel 11.2/2.1, § 1, eerste lid, van het Energiedecreet.

De rubriek 'rechtsgronden' werd aangepast.

Voor wat betreft artikel 9, in samenlezing met artikel 65 (oud artikel 62), artikel 68 (oud artikel 65) en artikel 69, 2° (oud artikel 66) is de Raad van mening dat er onvoldoende duidelijkheid bestaat omtrent de inhoud van het projectdossier en de definities van "inspectieprotocol niet-residentieel" en "inspectieprotocol residentieel" in het ontworpen artikel 1.1.1, § 2, 51° en 52°, van het Energiebesluit. De Raad vraagt om het ontwerp op dit punt nog aan te passen.

Om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad worden in het ontwerp de definities van "inspectieprotocol residentieel" en "inspectieprotocol niet-residentieel" aangepast en wordt in beide definities toegevoegd dat de minister de wijze waarop het projectdossier wordt samengesteld, bepaalt. Daarnaast wordt er een definitie opgenomen van "projectdossier" die luidt als volgt: "bevat alle stavingsstukken die gebruikt worden voor de invoer en opmaak van een energieprestatiecertificaat, inclusief foto's en schetsen van vaststellingen ter plaatse".

Artikel 14, 5° van het ontwerp vervangt de zinsnede " , bijkomende installaties," door de zinsnede "of bijkomende installaties met datum van indienstname vanaf 1 januari 2021,". De Raad merkt op dat, na het vragen om meer uitleg aan VEKA, blijkt dat de stellers van het ontwerp beogen dat de regeling in artikel 3.1.52, § 1, zevende lid, van het Energiebesluit, ook geldt voor netgebruikers met nieuwe en bijkomende decentrale productie-installaties met een datum van indienstname tot en met 31 december 2020. Die bepaling voorziet er sinds 7 juni 2021 in dat bij netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief de bestaande

meetinrichtingen pas vanaf 1 januari 2028 worden vervangen door digitale meters, tenzij de vervanging technisch noodzakelijk is of na toestemming van de netgebruiker.

Die regeling geldt “Imlet behoud van de toepassing van het tweede tot en met vijfde lid” zodat het uitstel van de plaatsing van de digitale meter thans niet van toepassing is op netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief die nieuwe en bijkomende decentrale productie-installaties met een datum van indienstname tot en met 31 december 2020 aanmelden vanaf 21 juni 2019.

Er dient te worden vastgesteld dat het door de stellers van het ontwerp beoogde doel niet wordt bereikt. De ontworpen regeling heeft immers geen gevolgen voor netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief die nieuwe en bijkomende decentrale productie-installaties met een datum van indienstname tot en met 31 december 2020 reeds hebben aangemeld vanaf 21 juni 2019 of nog zullen aanmelden vóór de inwerkingtreding van het ontworpen artikel 14, 5°. De ontworpen regeling leidt immers ertoe dat het in artikel 3.1.52, § 1, zevende lid, van het Energiebesluit bepaalde uitstel enkel bijkomend van toepassing wordt gemaakt op netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief die nieuwe en bijkomende decentrale productie-installaties met een datum van indienstname tot en met 31 december 2020 aanmelden vanaf de inwerkingtreding van het ontworpen artikel 14, 5°.

De ontworpen regeling dient volgens de Raad op dit punt aan een bijkomend onderzoek te worden onderworpen.

Er wordt akte genomen van de opmerking van de Raad van State. In het voorliggend ontwerp van besluit zal een nieuwe bepaling ingevoerd worden. Hierin wordt bepaald dat artikel 14, 5° van het ontwerpbesluit van toepassing is op alle netgebruikers waarbij op datum van inwerkingtreding van dit voorontwerp van besluit nog geen digitale meter is geplaatst inclusief netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief die nog steeds in gebruik is, met een decentrale productie-installatie met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die is aangemeld voor 31 december 2020 en waarbij op de datum van inwerkingtreding van het voorliggend ontwerp van besluit nog geen digitale meter is geplaatst. Het principe van artikel 1.2 van het nieuw Burgerlijk Wetboek geldt hier. De nieuwe regelgeving is niet alleen van toepassing op situaties die na haar inwerkingtreding zijn ontstaan, maar ook op toekomstige gevolgen van onder de vroegere wet ontstane situaties die zich voordoen of voortduren onder de nieuwe wet, voor zover dit geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgelegde rechten. De wijziging aan artikel 3.1.52, §1, vijfde lid, van het Energiebesluit houdt een verduidelijking in van de termen ‘nieuwe en bijkomende installaties’. Door de nieuw ingevoerde wijziging wordt gewaarborgd dat bij de netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief die nog steeds in gebruik is en met een PV installatie die is aangemeld voor 31 december 2020 en waarbij ondertussen nog geen digitale meter is geplaatst, de bestaande meetinrichtingen pas worden vervangen door digitale meters vanaf 1 januari 2028. De nota aan de Vlaamse Regering bij het wijzigingsbesluit dd. 12/02/2021 die het huidige vijfde lid van artikel 3.1.52, §1, van het Energiebesluit wijzigt, stelt: ‘De verplichte plaatsing van een digitale meter binnen de negentig dagen na de aanmelding van een PV-installatie, als bedoeld in artikel 3.1.52, is enkel bedoeld in geval het gaat om PV-installaties met ingebruiknamedatum vanaf 1 januari 2021.’ Pro memorie, vanaf 1/1/2021 genoten nieuwe en bijkomende installaties van de PV-premie ter ondersteuning van die investering.

Artikel 44 (oud artikel 43) verwijst verkeerdelijk naar “paragraaf 1”. Dit dient te worden aangepast naar een verwijzing naar “het eerste lid” daar artikel 6.5.10 van het Energiebesluit niet opgedeeld is in paragrafen.

Voorts merkt de Raad op dat er enkel verwezen wordt naar het eerste lid en niet naar het tweede lid in het ontworpen artikel 44, wat inhoudt dat de uitzondering vervat in artikel 6.5.10, derde lid, van het Energiebesluit, enkel van toepassing is op het eerste lid. Het ontworpen artikel 6.5.10, derde lid, van het Energiebesluit strekt ertoe om “Iglebouweenheden die, conform de verplichting vermeld in titel IX, hoofdstuk II, afdeling II, beschikken over een geldig energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen” uit te sluiten van de verplichting om te worden opgenomen in de energieaudit

onderneming waarover de exploitant dient te beschikken. Het komt de Raad van State voor dat ook de niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen vermeld in artikel 6.5.10, tweede lid, van het Energiebesluit zich in een gelijkaardige situatie bevinden als de ondernemingen wat betreft de vereiste omvang van de energieaudit ondernemingen, zodat in de ontworpen bepaling wellicht zowel naar het eerste als naar het tweede lid van artikel 6.5.10 van het Energiebesluit moet worden verwezen.

Indien het de bedoeling is dat deze uitzondering niet eveneens geldt voor de in artikel 6.5.10, tweede lid, van het Energiebesluit bepaalde exploitanten en vestigingen, dienen de stellers van het ontwerp dit te kunnen verantwoorden in het licht van het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel.

De foutieve verwijzing naar paragraaf 1 werd rechtgezet en wordt ter verduidelijking aangepast naar een verwijzing naar de energieaudit zoals vermeld in het eerste en het tweede lid.

Voor wat betreft artikel 67 (oud artikel 64) vroeg de Raad om verduidelijking of en wanneer een energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen en een energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen betrekking kan hebben op een residentiële gebouweenheid. Hierbij antwoordde de gemachtigde dat residentiële eenheden die zich op dezelfde site bevinden als niet-residentiële gebouwen, hun EPC-plicht kunnen vervullen met een EPC niet-residentieel. Dit moet een administratieve vereenvoudiging opleveren voor gemengde sites, zoals woonzorgcentra met assistentiewoningen of hotels met studio's, zodat slechts één energiedeskundige nodig is en enkel met de strengere EPC-NR-eisen rekening moet worden gehouden.

De Raad merkt echter op dat artikel 9.2.6, § 2, eerste lid, van het Energiebesluit, dat ongewijzigd blijft, bepaalt dat "het energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen [...] betrekking heeft op één niet-residentiële gebouweenheid" en dat artikel 9.2.7/1, § 2, eerste lid, van het Energiebesluit bepaalt dat "het energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen [...] betrekking heeft op één kleine niet-residentiële eenheid." Artikel 1.1.3, § 2, 35°/2, van het Energiebesluit omschrijft "energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen" verder als "het certificaat waarin het resultaat is vermeld van de berekening van de totale energie-efficiëntie van een bestaand kleine niet-residentiële eenheid, uitgedrukt in een of meer numerieke indicatoren" en artikel 1.1.3, § 2, 36°, van het Energiebesluit omschrijft "energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen" als "het certificaat waarin het resultaat is vermeld van de bepaling van de totale energie-efficiëntie van een bestaand niet-residentieel gebouw of een bestaande niet-residentiële eenheid, uitgedrukt in een of meer numerieke indicatoren". De stellers van het ontwerp beogen in essentie dat de eigenaar van een site waarop zich, naast minstens één niet-residentiële gebouweenheid, ook een residentiële gebouweenheid bevindt, ervoor kan kiezen om niet enkel voor de niet-residentiële gebouweenheid of -eenheden een energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen of een energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen te laten opmaken, maar ook voor de residentiële gebouweenheid, waarbij het energieprestatiecertificaat voor die residentiële gebouweenheid dan ook dient te worden opgemaakt overeenkomstig de eisen die gelden voor het energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen of een energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen. Die beoogde strekking blijkt echter niet uit het ontworpen artikel 9.2.5, tweede lid, van het Energiebesluit, zodat het ontwerp op dit punt nog dient te worden aangepast, waarbij ook rekening moet worden gehouden met hetgeen hierboven werd opgemerkt over de artikelen 1.1.3, § 2, 35°/2 en 36°, 9.2.6, § 2, eerste lid, en 9.2.7/1, § 2, eerste lid, van het Energiebesluit.

Er werd gevolg gegeven aan de opmerkingen van de Raad. Het ontwerp werd aangepast om de beoogde strekking duidelijk te maken. Zowel in artikel 9.2.6 als in artikel 9.2.7/1 wordt in paragraaf 2 een lid toegevoegd dat bepaalt dat, in afwijking van het eerste lid, er een energieprestatiecertificaat (kleine) niet-residentiële gebouwen kan opgemaakt worden voor een residentiële gebouweenheid wanneer er zich op eenzelfde eigen site van de eigenaar of de houder van het zakelijk recht minstens een eenheid met niet-residentiële bestemming bevindt. Deze regeling beoogt een administratieve vereenvoudiging voor gemengde sites, zoals woonzorgcentra met assistentiewoningen of hotels met studio's. Hierdoor volstaat één energiedeskundige en moeten enkel de strengere EPC-NR-eisen worden toegepast. Er wordt hierbij niet afgeweken van de regel dat er per gebouweenheid een EPC moet opgemaakt worden.

Voorts stelt de Raad dat het ontwerp enkel voor de eigenaar van een residentiële gebouweenheid in de mogelijkheid voorziet om een energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen of een energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen te gebruiken om te voldoen aan de verplichtingen vermeld in het Energiebesluit, terwijl die verplichtingen ook gelden voor houders van een zakelijk recht (en dus niet enkel op eigenaars). De Raad vraagt om dit verschil in behandeling te verantwoorden in het licht van het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel.

Verder houdt de formulering van het ontworpen artikel 9.2.5, tweede lid, van het Energiebesluit geen rekening ermee dat de verplichtingen die zijn bepaald in het Energiebesluit ten dele rusten op de instrumenterende ambtenaar.

Het ontwerp werd aangepast om tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad. De bepalingen voorzien nu expliciet dat niet enkel eigenaars, maar ook houders van een zakelijk recht gebruik kunnen maken van een energieprestatiecertificaat voor kleine niet-residentiële gebouwen of een energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen om te voldoen aan de verplichtingen vermeld in artikel 9.2.3, §1, tweede en derde lid, §2 en §3, artikel 9.2.3/1, §1, tweede en derde lid, §2 en §3, en artikel 9.2.4, tweede en derde lid van het Energiebesluit. Door deze aanpassing wordt het verschil in behandeling opgeheven en is de regeling in overeenstemming met het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel.

Voor wat betreft de verplichtingen die rusten op de instrumenterende ambtenaar wordt de zienswijze van de Raad niet gevolgd. De instrumenterende ambtenaar moet in het kader van de EPC-verplichtingen enkel acteren of de tegenpartij op de hoogte gebracht werd van het bestaan en de inhoud van het EPC. Daarnaast moet de notaris ook vermelden of het EPC ter beschikking gesteld werd aan de tegenpartij en moet hij ook de unieke code en de datum van het EPC vermelden. De verantwoordelijkheid om over een EPC te beschikken blijft rusten op de eigenaar of de houder van het zakelijk recht.

Artikel 69 (oud artikel 66): de Raad van State vraagt om te verduidelijken in de tekst van het ontworpen artikel 9.2.6, §3, derde lid, van het Energiebesluit op welke wijze de energiedeskundige advies kan geven en of dit dient te worden vermeld op het energieprestatiecertificaat. Voorts adviseert de Raad om in het ontworpen artikel 9.2.6, §3, derde lid, van het Energiebesluit te verwijzen naar de bepalingen waarin de bedoelde eerstvolgende labeleis is geregeld, zijnde de artikelen 9.2.6/3 en 9.2.7/3 van het Energiebesluit.

In het besluit werd een delegatie aan de minister toegevoegd om tegemoet te komen aan het advies van de Raad. Deze delegatie bepaalt dat de minister nadere regels kan bepalen over de wijze waarop het advies verstrekt kan worden. Daarnaast werd een verwijzing naar de artikelen 9.2.6/3 en 9.2.7/3 van het Energiebesluit toegevoegd.

Artikel 70 (oud artikel 67): het ontworpen artikel 9.2.7/0 van het Energiebesluit bepaalt dat “[a]ls de eigenaar over een energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen of een energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen beschikt, conform artikel 9.2.5, tweede lid, [...] voor de gebouwen en gebouweenheden de verplichtingen [gelden] als vermeld in artikel 9.2.6/3 en artikel 9.2.7/3.” De bedoeling hiervan is dat, indien op een site zowel niet-residentiële als residentiële eenheden aanwezig zijn en de eigenaar ervoor kiest om ook voor de residentiële eenheid een EPC niet-residentieel te laten opmaken, de volledige werkwijze en eisen van het EPC niet-residentieel van toepassing zijn. Dit moet vermijden dat men selectief zou kunnen kiezen tussen de minder strenge residentiële eisen en de strengere niet-residentiële eisen. Op die manier wordt duidelijk vastgelegd dat ook residentiële eenheden waarvoor een EPC niet-residentieel wordt opgesteld, moeten voldoen aan de verplichtingen die gelden voor grote en kleine niet-residentiële eenheden, waaronder het behalen van een minimaal energielabel. De Raad van State merkt echter op dat deze bedoeling niet expliciet uit de tekst van artikel 9.2.7/0 blijkt, waardoor het ontwerp op dit punt nog verduidelijking vereist.

Er werd gevolg gegeven aan de opmerkingen van de Raad. Zowel in artikel 9.2.6 als in artikel 9.2.7/1 wordt in paragraaf 2 een lid toegevoegd dat bepaalt dat, in afwijking van het eerste lid, er een energieprestatiecertificaat (kleine) niet-residentiële gebouwen kan opgemaakt worden

voor een residentiële gebouweenheid wanneer er zich op eenzelfde eigen site van de eigenaar of de houder van het zakelijk recht minstens een eenheid met niet-residentiële bestemming bevindt. Daarnaast wordt in artikel 9.2.7/0 de verwijzing naar artikel 9.2.5 aangepast naar de nieuw toegevoegde paragraaf 2 in artikel 9.2.6. Ook wordt artikel 9.2.7/0 aangepast zodat het enkel van toepassing is op (grote) niet-residentiële gebouwen. Er wordt een nieuw artikel 9.2.7/4 toegevoegd dat een spiegelbepaling is van artikel 9.2.7/0 en dat van toepassing is voor kleine niet-residentiële gebouwen en waarbij verwezen wordt naar artikel 9.2.7/1.

Artikel 83 (oud artikel 78): de Raad merkt op dat de verwijzing naar “Error! Reference source not found” onder het tweede streepje van het ontworpen nieuwe lid van punt 10.6 van bijlage V dient te worden gecorrigeerd naar “paragraaf 10.2.3”.

Deze fout werd gecorrigeerd.

Artikel 90 (oud artikel 85): artikel 103/1, eerste lid, van het VLAREL bevat een overgangsmaatregel, waardoor de persoon die voldoet aan de in dit lid opgesomde voorwaarden tot uiterlijk 1 januari 2016 wordt beschouwd als een erkende airco-energiesdeskundige. Daargelaten de praktische implicaties van het wijzigen van de voorwaarde onder punt 7°, met name het hebben van minstens drie jaar aantoonbare ervaring in onderhoud en afregelaspecten van airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen van meer dan 12 kW naar 70 kW, dient te worden vastgesteld dat dergelijke verstrenging van de voorwaarde onder punt 7°, die uitwerking heeft voor het verleden, problematisch is. Daarenboven creëert deze wijziging een dissonantie met artikel 15, lid 1, van Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 ‘betreffende de energieprestatie van gebouwen’, zoals van toepassing voor 1 januari 2016, luidens dewelke de lidstaten de nodige maatregelen nemen voor het instellen van een regelmatige keuring van de toegankelijke delen van airconditioningsystemen met een nominaal vermogen van minimaal 12 kW. Bijgevolg moet de voorgenomen wijziging achterwege worden gelaten. Veeleer lijkt er, gelet op het afgelopen temporele toepassingsgebied van artikel 103/1 van het VLAREL aanleiding te zijn om die obsoleete bepaling volledig op te heffen.

De opmerking van de Raad van State wordt gevolgd en artikel 103/1 van het VLAREL wordt opgeheven.

Artikel 95 (oud artikel 90): In het tweede lid dient de verwijzing naar het onbestaande “artikel 787” te worden gecorrigeerd.

Deze fout werd gecorrigeerd.

3 WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPBESLUIT

Aan het ontwerpbesluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- De rubriek ‘Rechtsgronden’ werd gewijzigd naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State. Zo werden volgende wijzigingen aangebracht:
 - o verwijzing naar de artikelen 20 en 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, werd toegevoegd;
 - o de verwijzing naar het DABM werd aangevuld met een verwijzing naar artikel 8.2.1, § 2, van het DABM;
 - o In de opsomming van de rechtsgrondgebiedende bepalingen van het Energiedecreet werden de artikelen 7.1.3, tweede lid, 7.1.4/1, § 1, tweede lid, 8.7.1, eerste lid, 11.2.2, § 1, en 12.2.1 toegevoegd. Artikel 4/1.1 van het Energiedecreet weggelaten.
- In artikel 3 wordt een wijziging aangebracht ter verduidelijking zonder de reikwijdte of inhoud van de verplichting te wijzigen. Bij het plaatsen van een nieuw airconditioningsysteem of gecombineerd airconditionings- en ventilatiesysteem dient men na te gaan of het deel uitmaakt van een groter geheel binnen hetzelfde gebouw. Als dit het geval is en de som van

de geïnstalleerde vermogens, met inbegrip van het nieuw toestel, is hoger dan 70 kW, wordt het nieuwe systeem binnen twaalf maanden na de inbedrijfstelling een eerste keer gekeurd.

- Artikel 9: Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt zowel in definitie 51° “inspectieprotocol niet-residentieel” als in definitie 52° “inspectieprotocol residentieel” toegevoegd dat de minister kan bepalen op welke wijze het projectdossier wordt samengesteld. Daarnaast wordt er ook een nieuwe definitie toegevoegd (punt 81/5°) van “projectdossier”. Deze definitie bepaalt dat een projectdossier alle stavingsstukken bevat die gebruikt worden voor de invoer en opmaak van een energieprestatiecertificaat, inclusief foto’s en schetsen van vaststellingen ter plaatse.
Tot slot worden er twee nieuwe leden toegevoegd aan artikel 9 die een rechtszetting vormen in de nummering van artikel 1.1.1, §2, van het Energiebesluit. Er is namelijk sprake van twee definities met hetzelfde nummer:
 - o Punt 81/2°: “proceswarmte” en “productiebos”. Punt 81/2° met de definitie voor productiebos werd vernummerd naar punt 81/2/1°.
 - o Punt 99/1°: “taxidiensten” en “tak”. Punt 99/1° met de definitie voor taxidiensten werd vernummerd naar punt 99/1/1°.
- Nieuw artikel 40: De verlenging van de premie asbestverwijdering in niet-verwarmde gebouwen met plaatsing van zonnepanelen wordt opgenomen in nieuw artikel 40 van het ontwerpbesluit. Deze premie is geregeld in artikel 6.4.1/5/2, §3, van het Energiebesluit van 19 november 2010. De aanvraag van deze premie gebeurt in twee stappen: in een eerste stap wordt de premie geactiveerd op basis van een offerte en een (voorschot)factuur betreffende het verwijderen en afvoeren van het asbesthoudend materiaal. Vervolgens moeten de zonnepanelen worden geplaatst en aangemeld, en pas dan kan er een aanvraag tot uitbetaling van de premie worden ingediend (stap 2). Volgens de huidige lezing van artikel 6.4.1/5/2, §3, van het Energiebesluit van 19 november 2010 kunnen aanvragen voor de premie worden geactiveerd tot en met 31 december 2025, en kan de aanvraag tot uitbetaling ingediend worden tot en met 31 december 2027. Beide termijnen worden met 4 jaar verlengd. De aanvraag kan bijgevolg worden geactiveerd tot en met 31 december 2029 en de uitbetaling kan worden aangevraagd tot en met 31 december 2031. Verder wordt er in de regelgeving opgenomen dat de offerte en het voorschotfactuur betreffende de verwijdering van de asbesthoudende materialen op het moment van de activatie maximaal 2 jaar oud mogen zijn en dat er tussen de activatie en de aanmelding van de zonnepanelen maximaal 2 jaar mag zitten. Bovendien moet de aanvraag tot uitbetaling maximaal 3 maanden na de aanmelding van de zonnepanelen gebeuren. Tot slot wordt er ook een kleine wijziging aangebracht in de bewijsstukken die moeten worden toegevoegd bij de aanvraag tot uitbetaling: in plaats van de datum van aangifte van de gevaarlijke werken 30bis sociale zekerheid, wordt nu het aangiftenummer van deze aangifte opgevraagd. De aangifte van de asbestverwijderingswerken moet correct zijn gemeld.
- In artikel 44 (oud artikel 43) werd de foutieve verwijzing naar “paragraaf 1” gecorrigeerd naar een verwijzing naar “eerste lid en tweede lid” daar artikel 6.5.10 van het Energiebesluit niet opgedeeld is in paragrafen.
- In artikel 45 (oud artikel 44) wordt een bijkomende wijziging opgenomen. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 2 mei 2025 werd in artikel 6.7.1, derde lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 met betrekking tot de PV-verplichting een bijkomende voorwaarde ingevoegd dat installaties waarvoor een subsidie, als vermeld in artikel 2, 34°, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, is of wordt verkregen, niet in aanmerking komen voor het voldoen aan de PV-verplichting. Dit betreft dus *“elke vorm van financiële ondersteuning, ongeacht de benaming en vorm ervan, en met inbegrip van de voorschotten die zonder interest teruggevorderd kunnen worden, die als kapitaal- of inkomstenoverdracht wordt verstrekt door een entiteit die tot de Vlaamse deelstaatoverheid behoort, voor een activiteit die het algemeen belang dient, met uitsluiting van de prijzen, giften en dotaties,*

alsook van de kapitaal- of inkomstenoverdrachten die de tegenprestatie uitmaken van een werk of goed dat, of een levering of dienst die een derde aan die overheid heeft verstrekt". De enige expliciet in artikel 6.7.1, derde lid, vastgestelde uitzonderingen hierop zijn het verkrijgen van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en de steun die op basis van de call groene stroom werd verleend.

Het invoeren van deze verplichting heeft echter tot gevolg dat ondernemingen die reeds steun genoten als bedoeld in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën *in tempore non suspecto* niet konden voorzien dat het aanvragen en verkrijgen van die steun later tot gevolg zou hebben dat ze bijkomende inspanningen zouden moeten leveren om aan de PV-verplichting te voldoen omdat hun bestaande installaties hierdoor niet in aanmerking voor de verplichting komen.

Dit zou voorts ook grote consequenties hebben voor o.a. de onderwijssector, welzijnssector, cultuur en sportsector waar er door AGION en andere Vlaamse overheidsinstanties steunmechanismen (bijvoorbeeld renteloze leningen) werden opgesteld die onder de scope vallen van het voormelde artikel uit de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en waardoor de op die wijze gefinancierde hernieuwbare energiesystemen evenmin in aanmerking zouden komen voor het voldoen aan de verplichting. Dit zou disproportionele en ongewenste effecten genereren.

Om billijkheidsredenen is het dan ook aangewezen deze voorwaarde terug op te heffen.

- In de marge van het voorgaande kunnen ook nog de volgende bedenkingen worden meegegeven:
 - o bij de omzetting van de verplichtingen uit artikel 10, lid 1 en lid 3, van de Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen ("EPBD") zal worden voorzien dat de inspanningen die in uitvoering van de verplichtingen die zijn opgelegd door of krachtens artikel 7.7.3 van het Energiedecreet zijn uitgevoerd, in rekening worden gebracht voor de verplichting vervat in voormelde Richtlijnbevestigingen. Op deze wijze zullen er geen dubbele verplichtingen op rechtsonderhorigen van toepassing zijn als die onder beide toepassingsgebieden zouden vallen. De omzetting van artikel 10, lid 1 en 3 vereist echter regelgevende aanpassingen, zowel op decretaal als op besluit niveau, zodat voorgesteld principe heden nog niet kan worden doorgevoerd. Er kan immers niet worden verwezen naar regelgeving die nog niet bestaat of omgezet is;
 - o vandaag bepaalt bijlage V en VI van het Energiebesluit dat in het kader van de huidige verplichtingen uit de energieprestatieregelgeving enkel nieuw geplaatste PV in aanmerking wordt genomen. Dit staat los van de omzetting van voormelde artikel 10 Richtlijn (EU) 2024/1275. Deze bestaande verplichting zal echter naar de toekomst toe worden geëvalueerd en aangepast middels een volgend regelgevend initiatief. Deze aanpassing dient echter op doordachte en coherente wijze te worden doorgevoerd met respect voor het gelijkheidsbeginsel en de in regelgeving opgenomen adviesverplichtingen (vb. Raad van State).
- In artikel 46 (oud artikel 45) en artikel 50 (oud artikel 48) wordt telkens punt 1° geschrapt. Dit punt was bedoeld als een verduidelijking van de tekst zonder inhoudelijke wijziging van de bepalingen (zoals expliciet toegelicht in de begeleidende nota bij de eerste principiële goedkeuring van het voorliggende besluit op 14 juli 2025⁷). Uit verdere analyse is evenwel gebleken dat de wijziging leidt tot een onbedoelde verruiming van de mogelijkheden tot het plaatsen van PV-installaties. Huidig artikel 6.7.3, §1, vierde lid, 1°, en artikel 6.7.8, §1, vierde lid,

⁷ Zie VR 2025 1407 DOC.0607/IQUATER p. 24: "*Artikel 6.7.1, §1, eerste lid, 6.7.3, §1, derde lid, 1°, 6.7.4, §3, 1° en 2°, 6.7.8, §1, derde lid, 1°, artikel 6.7.9, §3, 1° en 2° van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden geherformuleerd met het oog op verduidelijking. Inhoudelijk worden de bepalingen niet gewijzigd*"

1°, van het Energiebesluit bepalen immers dat voor de PV-verplichting zonnepanelen in rekening worden gebracht op gebouwen die zijn aansloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt. De voorgestelde wijziging van dit punt zou betekenen dat alle PV-installaties op alle gebouwen op de site van gebouwen die zijn aangesloten op het afnamepunt in rekening zouden kunnen worden gebracht. Dit is een onbedoelde verruiming van de voormelde bepaling. Daarom wordt de bepaling geschrapt. Wel blijft het mogelijk (conform artikel 6.7.3, §1, vierde lid, 2°, en artikel 6.7.8, §1, vierde lid, 2° van het Energiebesluit) om PV-installaties geplaatst op de *eigen* site van de gebouwen die zijn aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt. Eigen site is in artikel 1.1.3, 30°/1 van het Energiedecreet gedefinieerd als het kadastrale perceel of de aansluitende kadastrale percelen van dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon die er eigenaar, erfpachter, opstalhouder of concessiehouder van is.

- In artikel 48 (oud artikel 47) en artikel 52 (oud artikel 50) worden aan de PV-verplichting voor grote afnemers in de bestaande ontwerp teksten wijzigingen aangebracht naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Daarnaast worden ook de artikelen 49 en 53 ingevoegd. Het gaat om het aanpassen van de datum vanaf wanneer de meldingen voor uitstel RVVB, uitstel overdracht gebouw en uitstel voor falings of reorganisatie voor het eerst kunnen gebeuren. Omdat de datum van inwerkingtreding van de uitstelregelingen wordt gedelegeerd naar een datum die door de minister zal worden vastgelegd, wordt de datum waarop de meldingen voor het uitstel kunnen worden ingediend hierop afgestemd. De termijn voor het indienen van de melding blijft ongewijzigd, maar zal vanzelfsprekend pas van start gaan bij de inwerkingtreding van deze bepalingen. Aangezien de bepalingen met betrekking tot de zgn. 'click-out' geen verwerking van persoonsgegevens omvatten, kan de inwerkingtreding van deze bepalingen (nieuw artikel 49 en 53) wel gebeuren bij de inwerkingtreding van dit besluit. Daarom wordt dit deel losgetrokken van het deel inzake de uitstelregelingen, die in werking zullen treden op een datum die door de minister zal worden vastgelegd.
- In artikel 67 (oud artikel 64) wordt naar aanleiding van het advies van de Raad van State toegevoegd dat naast de eigenaar, ook de houder van een zakelijk recht gebruik kan maken van het energieprestatiecertificaat niet-residentiële om aan zijn verplichtingen te voldoen vermeld in artikel 9.2.3, §1, tweede en derde lid, §2 en §3, artikel 9.2.3/1, §1, tweede en derde lid, §2 en §3, en artikel 9.2.4, tweede en derde lid, op voorwaarde dat er zich op de eigen site minstens een eenheid met niet-residentiële bestemming bevindt.
- In artikel 69 (oud artikel 66) wordt naar aanleiding van het advies van de Raad van State aan artikel 9.2.6, paragraaf 2 een tweede lid toegevoegd dat bepaalt dat in afwijking van het eerste lid, er een energieprestatiecertificaat niet-residentiële gebouwen kan opgemaakt worden voor een residentiële gebouweenheid wanneer er zich op eenzelfde eigen site van de eigenaar of de houder van het zakelijk recht minstens een eenheid met niet-residentiële bestemming bevindt.
In paragraaf 3 wordt er op vraag van de Raad van State een verwijzing naar de artikelen 9.2.6/3 en 9.2.7/3 toegevoegd en wordt er een delegatie aan de minister toegevoegd die de minister toelaat om de nadere regels te bepalen waarop het advies door de energiedeskundige aan de aanvrager verstrekt kan worden.
- In artikel 70 (oud artikel 67) worden naar aanleiding van het advies van de Raad van State de verwijzingen aangepast. Zo wordt nu verwezen naar artikel 9.2.6, paragraaf 2, tweede lid, in plaats van naar artikel 9.2.5, tweede lid. Ook wordt dit artikel enkel van toepassing op (grote) niet-residentiële gebouwen waardoor enkel verwezen wordt naar de verplichtingen uit artikel 9.2.6/3.
- Nieuw artikel 71: er wordt naar aanleiding van het advies van de Raad van State aan artikel 9.2.7/1, paragraaf 2 een tweede lid toegevoegd dat bepaalt dat in afwijking van het eerste lid, er een energieprestatiecertificaat kleine niet-residentiële gebouwen kan opgemaakt worden

voor een residentiële gebouweenheid wanneer er zich op eenzelfde eigen site van de eigenaar of de houder van het zakelijk recht minstens een eenheid met niet-residentiële bestemming bevindt.

- Nieuw artikel 72: Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt voor kleine niet-residentiële eenheden een spiegelbepaling opgenomen van het nieuw ingevoegde artikel 9.2.7/0. Er wordt een verwijzing opgenomen naar het nieuwe tweede lid van paragraaf 2 van artikel 9.2.7/1. Dit artikel is enkel van toepassing op kleine niet-residentiële gebouwen waardoor enkel verwezen wordt naar de verplichtingen uit artikel 9.2.7/3.
- Artikel 83 (oud artikel 78): de foutieve verwijzing naar “Error! Reference source not found” onder het tweede streepje van het ontworpen nieuwe lid van punt 10.6 van bijlage V werd gecorrigeerd naar “paragraaf 10.2.3”.

Artikel 90 (oud artikel 85): artikel 103/1 van het VLAREL wordt opgeheven in het licht van de door de Raad van State geformuleerde opmerkingen.

- Artikel 95 (oud artikel 90):
 - o er wordt een tweede lid ingevoegd dat de overgangsbepaling van nieuw artikel 40 bepaalt;
 - o in het derde lid (oud tweede lid) wordt de verwijzing naar het onbestaande “artikel 78” gecorrigeerd;
 - o er wordt een vijfde lid ingevoegd waarin bepaald wordt dat artikel 14, 5° van het ontwerpbesluit, van toepassing is op alle netgebruikers waarbij op de datum van inwerkingtreding van dit besluit nog geen digitale meter is geplaatst, inclusief netgebruikers met een extra meetinrichting voor de registratie van het verbruik aan uitsluitend nachttarief die nog steeds in gebruik is, met een decentrale productie-PV installatie met een maximaal AC-vermogen van 10kVA die is aangemeld voor 31 december 2020, waarbij op datum van inwerkingtreding van dit besluit nog geen digitale meter is geplaatst;
 - o naar aanleiding van het advies van de Raad van State (*supra*) wordt de datum van inwerkingtreding van artikel 46, 3°, artikel 48, 2° artikel 50, 4° en artikel 52, 2° opgeschoven naar een datum die door de minister zal worden vastgelegd.
 - o een specifieke overgangsbepaling voor artikel 83 (oud artikel 78) wordt opgenomen in artikel 95, zevende lid, van het ontwerpbesluit. Wijzigingen aan de E-peilberekening (bijlage V bij het Energiebesluit van 19 november 2010), gaan typisch in voor projecten met een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning vanaf 1 januari, zodat de bouwheer bij aanvraag van het project weet welke eisen gelden en met welke rekenmethode deze behaald moet worden.

4 BESTUURLIJKE IMPACT

E. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

- Verlenging premie asbestverwijdering van niet-verwarmde gebouwen met plaatsing van zonnepanelen met 4 jaar.

Sinds de start in 2022 werden tot en met 31 oktober 2025 1088 dossiers geactiveerd op basis van een offerte en voorschotfactuur. Hiervan werden er in dezelfde periode 308 dossiers goedgekeurd en uitbetaald. Ruim 200 aanvragen werden afgekeurd.

Het totaal reeds uitgekeerde premiebedrag voor deze premie bedraagt sinds de start tot en met 31 oktober 2025 4,17 mio. euro. Hoewel de omvang per dossier sterk verschilt, bedraagt de gemiddelde uitbetaalde premie per dossier momenteel 13.500 euro.

Voor dossiers geactiveerd tot en met 31 december 2025 wordt verwacht dat, inclusief de reeds goedgekeurde en uitbetaalde dossiers, in totaal 700 dossiers zullen worden goedgekeurd voor een totaal budget van 9,45 mio. euro. Hiervan zal in de resterende maanden van 2025, in 2026, 2027 en 2028 nog 5,28 mio. euro uitbetaald worden.

Een verlenging met 4 jaar, met activatie tot en met 31 december 2029 en aanvraag tot uitbetaling tot en met 31 december 2031 vertaalt zich in een bijkomend benodigd budget van ruim 8,9 mio. euro, uit te betalen in de periode 2026-2032.

De verwachte uitgaven en beschikbare budgetten zijn als volgt:

	Gerealiseerde uitgaven	Verwachte uitgaven		Totale (verwachte) uitgaven	Budgetten	
jaar	bedrag reeds uitbetaald huidige regelgeving (mio. euro)	huidige regelgeving (mio. euro)	uitbreiding termijn met 4 jaar (mio. euro)	TOTAAL (mio. euro)	Budget indicatieve tabel september 2025 (mio. euro)	Budget na transfer aanvulling MVP 3.0 (mio. euro)
2022 - 2025	4,17	0,83		5,00	5,00	5,00
2026		2,00	0,50	2,50	5,00	2,50
2027		2,45	1,00	3,45	5,00	2,00
2028		saldo	1,20	1,50	5,00	2,00
2029			1,30	1,50	5,00	2,00
2030			2,00	2,00		
2031			2,90	2,90		
2032			saldo	-		
totaal	4,17	5,28	8,9	18,35	25,00	13,50

Dit is een indicatieve raming over de jaren heen. Er kunnen weken, maanden tot zelfs 2 jaar liggen tussen het moment van activatie en het moment van de aanvraag tot uitbetaling van de premie. Eventuele afwijkingen op deze budgetinschatting zullen opgevangen worden binnen de beschikbare kredieten van het Energiefonds.

Deze premie is een actieverplichting in het kader van de openbare dienstverplichtingen opgelegd via het Energiedecreet aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Bijgevolg kunnen de premieuitgaven via de nettarieven worden gefinancierd, voor het gedeelte dat niet vergoed wordt via de reguliere kredieten of het Energiefonds.

- De nota bij de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 mei 2025 (VR 2025 0205 DOC.0359/1) beschreef de verwachte budgettaire impact met de voorziene wijzigingen in het Energiebesluit van 19 november 2010, voor wat betreft de PV-verplichting.

De nota bij de eerste principiële goedkeuring van het voorliggend Verzamelbesluit (VR 2025 1407 DOC.0607/1QUATER) kaderde de bijkomende financiële impact op het lopende IT-project tot digitaliseren van de dossierstroom en gaf aan dat de inschatting van 390.000 euro (fase 1 en fase 2 samen) opgenomen in de nota bij de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 mei 2025 (VR 2025 0205 DOC.0359/1), diende verhoogd te worden met 57.030 euro naar een totaal van 447.030 euro. Naar aanleiding van het advies van de Raad

van State zal het operationeel brengen van de uitstelregeling verdaagd worden (*supra*, behandeling van advies Raad van State en artikelsgewijze bespreking). Dit zorgt voor een bijkomende kost ten opzicht van de voorziene aanpak van 10.000 euro.

Daarnaast dient de overheid conform artikel 13.4.15 en artikel 13.4.8 van het Energiedecreet te voorzien in de handhaving van de PV-verplichting. De handhaving van de PV-verplichting bestaat uit drie noodzakelijke, sequentieel werkende onderdelen. Twee ervan vallen onder de handhaving van de informatieplicht; enerzijds de informatieplicht voor de afnemers en anderzijds de informatieplicht voor de eigenaars, erfpachters en opstalhouders van gebouwen die onder de PV-verplichting vallen. Als sluitstuk is er de handhaving van de PV-verplichting zelf. De informatieplicht legt algemeen op dat de bevraagde partij binnen een vooropgestelde termijn de gevraagde informatie bezorgd. De handhaving van PV-verplichting betreft de controle op het voldoen aan de PV-verplichting op een gegeven afnamepunt dat onder de verplichting valt.

Voor deze handhavingprocessen wordt een adequate, digitale aanpak voorzien met een maximale ontzorging voor de verplichtinghouders en een beheersbare werking voor het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, en dit met een digitaal dossierbehandelingssysteem en een beveiligd platform voor de verplichtingshouders. Voor deze drie handhavingprocessen is een verwachte kostprijs ingeschat in samenwerking met de IT-partner, op basis van de hierboven gestelde vereisten. Deze komt neer op 410.625 euro voor de twee handhavingprocessen voor de informatieplicht te sommen met 374.000 euro voor de handhaving van de PV-verplichting. Deze kosten zullen worden gedekt door het Energiefonds.

F. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

G. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden in het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse Overheid.

H. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden in het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale en provinciale besturen.

5 VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

6 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat;

2° de Vlaamse minister bevoegd voor de energie, te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

Bijlagen

1. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
2. Het advies van de Raad van State nr. 78.406/1.